

ปทุมมา (*Curcuma alismatifolia* x *C. rhabdota*)
พันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 22

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10900
โทรศัพท์ 081-3730-948

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 22 ได้มาจากการผสมพืชสกุลขมิ้น (*Curcuma*) สองชนิดระหว่าง ปทุมมา (*Curcuma alismatifolia*) พันธุ์แม่ กับบัวลายลาว (*C. rhabdota*) พันธุ์พ่อ โดยศูนย์วิจัยพืชสวน เชียงราย สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร ได้ผสมพันธุ์พืชดังกล่าวในปี พ.ศ. 2538-2541 และในปี พ.ศ. 2545-2547 ได้คัดเลือกต้นลูกผสมข้ามชนิดที่มีลักษณะดีและสวยงามจึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงรายซีเอฟ 22

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ปทุมมา (ลูกผสม) ชื่อวิทยาศาสตร์ *Curcuma alismatifolia* x *C. rhabdota* วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ล้มลุก

ราก/หัว ระบบรากฝอย (fibrous roots system) รากสะสมอาหาร (storage root) มีลักษณะ บวมพองออกเป็นตุ่มที่ปลายราก ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร เหง้า (rhizome) หรือ หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีม่วงอ่อน เป็นลำต้นใต้ดินที่เจริญในแนวระนาบขนานไปกับ พื้นดินสั้น ๆ มีข้อและปล้องชัดเจน แตกแขนงออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เส้นผ่านศูนย์กลางเหง้า 2.0 – 2.5 เซนติเมตร

ต้น ลำต้นเหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ 45 – 55 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 42 – 52 เซนติเมตร

ใบ ใบเดี่ยว มีประมาณ 3 ใบ กว้าง 10.0 – 10.5 เซนติเมตร ยาว 30.5 – 38.0 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม ขอบใบเป็นคลื่นปานกลาง เส้นกลางใบสีน้ำตาลแดง กาบใบสีเขียวอ่อน โคนกาบใบสีน้ำตาลฉาบสีเขียว

ดอก/ช่อดอก ช่อดอก แบบช่อเชิงลดแน่น (compact spike) ก้านช่อดอกแทงออกจากกลาง ลำต้นเทียม ความยาวช่อดอก 53 – 60 เซนติเมตร ความยาวช่วงดอก 12 – 13 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 5.5 – 7.5 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) ส่วนล่าง รูปกลมแบน ปลายมน สีเขียวอ่อน ปลายสีชมพู มีจำนวน 11 - 12 ใบ ใบประดับส่วนบนรูปขอบขนาน ปลายเรียวแหลม สีชมพู มีริ้วสีขาว ปลายแถมสีน้ำตาล และสีเขียว มีจำนวน 10 - 11 ใบ ดอกจริงขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง กว้าง 1.2 – 1.3 เซนติเมตร ยาว 3.0 – 3.9 เซนติเมตร สีม่วงอ่อน โคนสีขาว กลีบปาก สีม่วง สันปากสีเหลือง ขอบปากแถมสีแดงขีดสีเหลือง เส้นผ่านศูนย์กลางก้านช่อดอก ประมาณ 0.6 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด ไม่มี (ดอกเป็นหมัน ไม่ติดผล)

ลักษณะอื่น ๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2 เดือนครึ่ง
2. เริ่มแทงช่อดอกเมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ
3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง ใบประดับหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอกและไม้ประดับแปลง
4. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 1 - 2 หน่อ/กอ
5. อายุปักแจกันนานประมาณ 13 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์ หลังออกดอก



ปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 22